

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

29. SÖZ' ÜN ANAHTAR KELİMELERİ

(Ruh ve Melek Gerçekleri)

1) “Besmele”

Allah'ın ismi, onun sonsuz ve soyut varlığının, somut nokta yansıması demektir. O da Rahman demektir.

Yani *Allah kelimesi*, O'nun sonsuz ve soyut varlığını gösterirken, *Rahman* kelimesi, O'nun somut ve sayı olarak yine bir derece sonsuz varlığı demektir. Ki, bu somut varlık, tabiatın yasaları ve varlıkları olarak görünür.

Rahim ise, Allah ile Rahman arasındaki, yani sonsuz soyut ve somutların ara türü varlıklar demektir. Ki, olağanüstü ve özel bütün yansımaları içerir.

Peygamber Efendimiz (A.S.M.) buyurmuş ki, “*Kâinat, Rahman'ın nefesidir.*” Yani üfürmesidir. Evet kâinat, bir ceviz tanesi kadar bir enerji idi. İçine Allah'ın somut yönünü gösteren Rahman'ın yazılımı, yasaları (üfürüğü) girince bu günkü galaksiler, güneşler ve dünyalar var oldu. Fakat tez-antitez ve sentez gibi, soyut sonsuz varlığın ve somut sonsuz varlığın ortasında ara-geçiş olarak, Rahim ismi giriyor. Gerçek canlılığın ve başarının ve en güzel varlığın odak ve dengeli noktasını gösteriyor.

2) “*Melekler ve ruhlar âlem-i şhadete (görünen âleme) zorla inerler. Onların bu inişi Rablerinin izniyledir.*”¹

Evet melekler ve ruhanîler, geçmiş ve geleceği içine alacak şekilde birer bilinç ve yazılım ve bir nevi süreç olduklarından bu âlem-i şhadetin üç boyutlu görüntüleri içine girerken zorlanıyorlar. Çünkü onlar geçmiş ve geleceği içine alan 4. boyutun varlıklarıdır.

Fakat âlem-i şhadetin anlık varlık skalasının gelişmesi ve yetişmesi için, zorlanarak da olsa, Rahimiyet gereği olarak, o melekler ve ruhanîler bu âleme inerler.

“*Ruh, Allah'ın Rubûbiyet'inin (geliştirmesinin) bir yönetimidir.*”²

Evet kozmosta, tabiatta, yasalar olduğu gibi; yasalar üstü, olağan üstü gerçekler de var. Hatta, o mevcut yasaların, düzenli ve verimli olmaları için yine o yasalar, ekstra bir emir ve yönetime muhtaçtırlar. Mesela, beynimiz vücudumuza göre bir derece olağan üstü kalıyor. Onun her davranışı kurala bağlanamıyor. Ve atmosfer, toprağa göre yine bir derece olağan üstü kalıyor.

Teşbihte hata olmasın, fizik dünya ve bedenimiz, parçaları sabit olan bir makine gibi farz edilse; beyin ve atmosfer ve çağlar üstü süreçler, onların yazılımı ve ruhu veya kolektif manevi bilinçleri (melekler) sayılırlar.

¹ Kadir Suresi

² İsrâ Suresi

3) “*Meleklerin ve ruhların varlığı, insan ve hayvanın varlığı kadar kesindir.*”

Yani, nasıl ki biyolojik dünyada gelişme sonucu olarak, hayat, bitkilerden hayvana, oradan da insana yükselmiştir, işte bugünkü ekolojik düzende hayvanların ruhları, geliştirilerek ölümlerinde birer ruhanî varlık oldukları gibi, insanların ruhları ve kader yazılımları da bir nevi melek oluyorlar. Haliyle kötü insanların ruhları ise şeytan oluyorlar.

Yani kâinatta asla israf yok. Varlık ve kozmos daima gelişme içindedir. İşte eğer insan, insanlık dünyasındaki soyut değerleri inkâr etmiyorsa elbette bilir ki, bu değerler ve bu sonsuz bilinç bir üst seviyeye çıkınca melek gibi olur. Allah’ın halis bir kulu olur. Yani umûmî sistem ile entegre olup ebedî bir hayatı kazanır.

Hayvanlar ise, soyut değerleri olmadığından onlarda gelişme olmaz. Sadece ruhları kalır. Fakat onların da türleri, ekolojik bilince ve soyut bir kısım yasalara sahiptir. Onlar da tür olarak ebedî kalıyorlar.

Onun için B. Said Nursî 17. Lem’ada, “*İnsanın her bir ferdi hayvanların bir türü gibidir. Onların tür olarak ve madden yaşadıkları geçmiş ve geleceği, her bir insan ferdi akıl ve bilinç ile manen yaşıyor. Dolayısı ile insanın ferdleri hayvanların türleri gibi, ebedî kalacaklardır.*” diyor.

4) “*Hakikat ve hikmet bunu ister.*”

Bu “*Hakikat*” kelimesi Osmanlıcadır. Bugünkü dildeki karşılığı “Ontoloji” demektir.

Evet varlığın somut vücutta görünmesi için mutlaka bir yazılıma, bir plana ihtiyacı vardır. İşte o yazılımların, o kader planlarının dindeki ismi Ruh ve Meleklerdir.

Bu mesele şöyle özetlenebilir: “*Eğer varlıkta bir hakikat, bir realite varsa, ki, insanların %99’ u var diyor; işte o hakikat ve realite, yazılım ve süreçteki gelişme sayesinde oluyor. Ve gelenekte bu gerçeğin ismi, melek, ruh ve cindir.*”

Bu hakikati, yani ontolojik gerçeği şöyle de özetleyebiliriz:

“*Nerede fizikî varlık varsa, mutlaka onu var kılan bir yazılım, bir hayat, bir program vardır.*”

“*Hikmet*” kelimesi ise, burada kimya, fizik gibi “*fen ilimleri*” demektir. Yani nasıl ontoloji, meleklerin ve ruhların varlığını gerekli görüyorsa, fenler dahi onların varlığını yine gerektirir ve gözlere de gösterir.

Hikmet kelimesi, Osmanlıca’da, fen, mantık, felsefe ve bilimsel sistem ve yararlılık manalarına gelir. Burada ise sadece fen manasında kullanılmıştır. Bir kısım dinî sözlüklerde bu kelimeye başka manalar verilse de bunlar ilmî bir izah sayılmazlar, tam tersine duygusal yakıştırmalardır.

Bir gün dindar bir doktora şöyle bir evrensel tespiti anlatmıştım. Demiştik ki;

“*Değil bu çetrefilli ve binlerce yazılım programlarını içeren bu kâinat, belki bir atomda dahi, ruhu, ilmi, iradeyi gösterebilirim.*”

“İşte bir atomun enerjisi, **kudrettendir**. İçinde çok çok bilgi isteyen planı, **ilim**dendir. Ve o atomun asla yerinde durmayıp ve gittikçe gelişme gösteren evrim ve gelişme yönü de **irâdeyi** (gelişme isteğini) gösteriyor.”

“Ve B. Said Nursî, kudret, ilim ve irâdeye bin sayfa ayırdığı halde, Nurcular, bu gerçeği bilmiyorlarsa, kendilerini ve gelişmemişliklerini kınasınlar.”

Evet, kimya, fizik ve astronomi fennen, varlık içindeki canlılık ve bilinçliliği bize gösteriyorlar. Ayrıca, mikro âlemde değil de makro âlemde, termodinamiğin 1. yasasının tersine çalıştığını bize bildiriyorlar.

Mesela, fizik kurallarına göre, kozmos ve içindeki enerji, gittikçe zayıflar, entropiye uğrar. Fakat, uzayda ve biyolojide, bu yasa tersine işliyor. Şöyle ki:

Uzayın sıfır çekimli bir alanında, enerji ve toz bulutları dağılmıyor. Üst üste tortulanıp yeni bir yıldız ve yeni bir güneş oluşturuyor. Birkaç yüz yılda bitmesi gereken madde, yeni bir atom santrali oluyor. Ve adeta sonsuza dek var kalıyor. Çünkü, o güneşin ömrü bitse de patlayıp dağılsa da yine bu sefer ondan yeni gezegenler ve daha birçok ürün elde edilebilir.

Biyolojide de eğer beynimizdeki yaşlan emri ve yazılımı olmasaydı, insanoğlu ebediyen yaşayabilir denebilirdi. Çünkü fizik, enerjiyi dağıtsa da biyoloji, onun tam aksine enerjiyi geri topluyor. Demek fenler dahi kâinatın içindeki, yazılımı, kaderi ve ruhu görebilirler.

5) “Şeriat bunlara melekler, ruhlar ve cinler diyor.”

Burada şeriatın maksat, hukuk, fıkıh ve yasa demek değildir. Dinin geleneği ve terminolojisi demektir.

Evet gelenek ve dinin kendisi değişmez. Fakat yasaları, şekli hukuku zamanlara göre değişebilir. Hz. İsa'nın (AS) “Ben şeriatı değiştirmeye gelmedim, onu yaşatmaya geldim” sözü de bu gelenek manasındadır. Yoksa o bir takım Tevrat yasalarını değiştirdi.

Evet, fizik dünyanın bilinçli bir yazılımı olduğu gibi ve bedenin beyinde insan hayatı ile ilgili binlerce yazılım ve program olduğu gibi, toplumların da bir ruhu, bilinçli bir planı olur ki, din, buna şeriat (akışkan ve verimli kanun ve gelenek) diyor.

6) “Ara sıra boşaltılan dünya...”

Bu ifadeden 2 doğru mana çıkartabiliriz:

a) Yeryüzü, her sene ve her 100 sene veya her 1000 senede üzerindeki boşaltıp değiştiriyor.

b) Veya 1 milyar yıl ömre sahip olan biyolojik dünya ara sıra kesintiye uğrayıp yeniden biyolojik gelişmesini tamamlıyor. Dinozorların devrinin bittiği gibi..

7) “Burçlar sahibi olan süslü saraylar.”

Bu sözde müellif, meleklerin ve ruhların varlığına delil olacak 2 temel ve olağanüstü sayılabilecek gerçeğe işaret ediyor.

“Burç” *kalenin savunma siperleri* demektir. Evet varlıkta, özellikle biyolojik dünyada sonsuz bir bilinci gösteren savunma mekanizmaları gözlerle dahi görünüyor.

“*Süslü saraylar*” kelimesi de kâinattaki sonsuz güzellik bilincini bize gösteriyor. Hier ve Saffat Surelerinde “gökler” anlatılırken bu 2 yasa özellikle vurgulanmıştır: **Savunma yasası ve güzellik yasası....**

Bunun bir izahı şudur: “*Eğer farz-ı muhal dünyamızdan başka biyolojik bir gezegen yoksa dahi, uzayda gözlenen bu 2 yasa galaksilerin varlığının hikmeti olarak yeter.*”

Bu bilgiye şöyle bir ilave yapsak....

a) Varlık, özellikle ateşli, güneşli küreler, yokluk âlemlerini temizliyor. Ve kendine has güzellikler içeriyor.

b) Saf somut olmadığı gibi, saf soyut da olmadığından, uzaydaki bütün fizikî yapılar, soyut meleklerin binekleridirler. Veya şeytanların yuvalarıdır. Ki o şeytanların bilinci meteorlarla taşlanıyor. Yani bir nevi savunma var.

c) Ve bu savunmaya ilave olarak da sonsuz güzel manzaralar var. Ayrıca biz uzayın milyonlar sene önceki halini görüyoruz. Yani bizim için oraları bir nevi metafiziktir.

8) “Varlık *nurunun nuru olan canlılar...*”, “Canlıların *ziyası olan zî-şuûr.*”

Ziyâ, direkt gelen ışığın ismidir. *Güneşin ziyâsı* denilir, güneşin nûru denilmez.

Nûr ise *dolaylı gelen ışık* demektir. *Ay’ın nûru* gibi. (Yûnus Suresi: 5)

Burada müellif demek istiyor ki, vücût ve varlık, Allah’tan dolaylı olarak bize gelen bir güzel realitedir. Ve bu varlık, ikinci planda bize canlılık nuru olarak yansıyor. Ve bu canlılık nurundan da şurlu varlıklar direkt olarak geliyorlar, görünüyorlar.

9) “*Kâinat bir kitaptır, bir saraydır, okunması, bilinmesi gereklidir. Bu iki temel görev de ancak sonsuz melekler ve ruhlar tarafından yapılabilir. Sadece insanın gücü buna yetmez.*”

Bu cümlelerin manası açıktır. Fakat bu mana dışında birkaç nükteyi daha çağrıştırıyor.

“*Kitap*” (Yani eğer manası varsa, metafizik boyutu varsa kitaptır.) Demek kâinatın içinde kader, yazılım, bilinç, melek ve ruhlar varsa, kâinat vardır. Yoksa, kâinat yok sayılacak. Kâinatı böyle tanımayan kâfirlerin, sonsuz bir yokluk acısını çektikleri gibi...

“*Saray*” meleklerin kâinat sarayında yaptıkları bilinçli işleri çağrıştırır. Onların dünyasında dahi nisbî bir hiyerarşinin varlığını hatırlatır.

Ayrıca Hz. Süleyman’ın (AS), kitap ve saray (güç) ile cinleri ve ruhanîleri çalıştırdığını çağrıştırıyor. (Neml Suresi; Süleyman kıssasına bakınız!)

Evet, ruh ile bedeni, madde ile manayı, dünya ile ahireti sentezleyerek tam ve son derece güzel bir bilinç ve yönetim sahibi olduğundan, Kur'an, ilk olarak Besmele'yi, Süleyman kullandı, diyor. Çünkü Besmele, soyut ile somutun sentezidir.

10) *“Hüsn-ü san'at; gıdâ-yı ervah, kât-u kulûb.”*

Burada meleklerin ve ruhların varlığına hem ontolojik hem de ekolojik bir delil getiriliyor.

Bilindiği gibi ekolojide hiçbir hayvan veya bitki türü boşuna yaratılmamıştır. Bütün bunlar bir gıda zinciridir. Ve her nevi bitki ve hayvanın varlığı, onunla beslenen başka bir türün varlığına delildir.

İşte aynen bunun gibi, kâinatta, son derece güzel sanatlar, son derece besleyici manevî değerler, bilgi ve bilinç katmanları, bilinçli insanların, meleklerin ve ruhların varlığını gösterir ve gerektirir.

11) *“Nur denizi, karanlıklar okyanusu.”*

Demek, nasıl toprakta ve suda onların şartlarına göre sürekli canlılık oluyorsa, evreni dolduran ışıktan hatta karanlıklardan da —çünkü o da siyah bir enerjidir— nice bilinçli melek ve ruhlar yaratılmıştır.

Bir not: *“8000 metre okyanus derinliğinde bizim şartlara göre canlılık olmamalıdır. Fakat, yeni yeni keşfedildi ki, orada 5 milyona yakın tür canlı yaşıyor. Bunlar ışık görmedikleri için elektrik ile yaşıyorlar. Ve onlara sürekli, karbon karı gıda olarak oraya yağıyor.”*

12) *“Vücûdun kemâli (zirve hali) hayat iledir.”*

Yani nerede varlık varsa, mutlaka orada gelişme vardır. Ve nerede gelişme varsa, orada hayat ve bilinç vardır. Demek melekleri ve ruhları inkâr etmek, bütün uzayı ve içindeki küreleri inkâr etmek demektir.

13) *“Hayat, mevcudatın keşşafıdır.”*

Yani maddî parçacıklar ve maddî atomlar arasındaki datalarda, bilinç ve canlılık mutlaka vardır. Ve gerçek bilinç ve varlık, o kuantite parçalar değil de aralarında oluşan bilinç ve bilgidir.

İşte hayat dediğimiz realite budur. Ve bununla ancak varlığa varlık diyebiliriz. Yoksa kozmos, tamamıyla karanlık, sağır ve dilsiz bir yığın olarak kalır. Bu da Sartre gibi feylesofların midelerini bulandırır.

Hayat birliktir, bütünlüktür, varlığa monadları ile ebediyet verir. Sonsuz olan Allah'ın (bütün değerlerin) görüldüğü bir noktadır. İşte onun için sadece maddî birtakım reaksiyonlarla izah edilemiyor; hayat.

14) *“Dağ ve arı kıyaslanması, nisbet içindir.”*

Yoksa, dağın da —ileride anlatıldığı gibi— bir kişiliği, bir benliği, kollektif bir bilinci ve meleği vardır. Onun camit sayılması, arıya oranladır. Evet bir arı, bir saat içinde yaklaşık olarak 100 trilyon bilgi-işlem gösterir. Demek hayatta, öyle bir bilinç ve ruh ve ışık var ki, azı-çoğu fark etmez. Bu sonsuz uzayda sadece dünyamızda dahi biyolojik hayat olsa, yine bütün kozmosa göre yetecek bir nur, bir bilgi, bir ürün elde edilir.

15) *“İnsan akli ile metafizik ve yüksek âlemlere çıktığı gibi o âlemler de onun ruh aynasına misâfir olarak gelirler.”*

Yani bazılarının sandığı gibi, insan ruhu bedenden ayrılıp o âlemlere gitmiyor. Böyle bir şey, ruhu nesnelleştirir, maddileştirir, kıymetini öldürür.

Sadece insan, ruhunun bir fonksiyonu olan akıl ve hayaliyle oralara gider. Onlar da sonsuz bilgi-işlem hacmine sahip olan insan ruhuna yansılar. İnsan da kendisinin oralara gidip gezdiğini sanır.

16) *“Hayatın en aşağı tabakası olan bitkiler ve en üst tabakası olan insanlar.”*

Demek Bediüzzaman biyolojik evrimi kabul ediyor. Yoksa bu orantılamayı yapmazdı. Ayrıca, 28. Mektub’un 6. Risalesi’ne, Muhâkemât’ın 2. Mukaddimesi’ne, 16. Söz’ün 2. Şuası’na bakın. O, sadece tesâdüfü reddediyor. Tekâmül ve gelişmeyi, aynen biliyor ve aynen bildiriyor.

17) *“Zamân-ı Âdem’den beri embriyonun nasıl gelişip büyüdüğü bilinmemiştir.”*

Burada *Zamân-ı Âdemden* maksat, insanların dil ve ilmi öğrenip çevresindeki varlıkları incelediği dönem demektir. Yoksa tarihin başında bir âdem var oldu. Nesli sonra vahşileşti, demek değildir.

Bediüzzaman bu sözleri yazdığına, DNA, mutasyonlar, embriyo hücresinin dönemleri tam bilinmiyordu. Ve o gün için hayat gerçekten bir muamma idi. Ondan sonra, epey şey keşfedildi. Fakat onun kullandığı ve *“Ukde-i Hayat”* dediği kök hücrenin gelişimi bugün dahi muammadır. *“7 günlük ve birbirinden asla farkları olmayan bir yığın kök hücrenin, nasıl olur da bir kısmı göz, bir kısmı kulak, bir kısmı kalp, bir kısmı beyin oluyor, henüz bilinmiş değildir. Galiba tam da bilinemeyecektir. Çünkü, o kök hücrelerde 1 milyar yıllık bilinç ve tecrübe sonsuz bir bilgi işlem olduğundan bizim daracık bilgimize girmiyor.”*

18) *“Hayat, rûhun ziyasıdır. Şuur, hayatın nurudur.”*

Yani canlılık dediğimiz realite, bir ruhun, bir yazılımın maddeye girip, onu organize edip, birlik içinde yönlendirmesidir. Eğer bu bilgi ve yazılım ona girmezse, o madde asla canlı olamayacaktır. Hayat ışığı, maddenin karanlık yüzünü aşip bize görünemeyecektir.

Ve şuur ise ruhun, maddî beyinden nesnelere yansıyan bir fonksiyonudur. Nesnelere ve olayların farkına varmaktır.

Evet şuur, beynin soyutlama ve duyma fonksiyonlarının işlevidir. Fakat eğer bu beyin, 1 milyar yıl içinde yasalaşan ruha bir temel yazılım olarak, beynin temelini ve çalışma yarasını tayin etmezse, beyinde birlik ve hayat olamayacağı gibi şuur da olmayacak.

Hayvanlarda şuur yani farkına varmak var. Fakat soyutlamayı yapamadıkları için, akılları ve düşünüp karar verme yetenekleri yoktur.

19) “*İtkan-ı Muhkem... İnsicâm-i ahkem.*”

Yani, kozmosta ve varlıkta son derece bir kalite olmak ile beraber, son derece bir akışkanlık ve ilerleme var.

Bu iki temel özellik de gösterir ki, varlıkta asıl olan ruh ve bilinçtir. Yoksa kör ve sağır maddeden bu kadar kalite çıkamaz ve bu bilinçli akışkanlık olmaz, işler, tıkanır, durur.

20) “*Nâr, nûru yakmaz.*” (Yani ateş ışığa ve ışığın bilincine zarar vermez.)

Evet bizim biyolojik varlığımız, ağırlıklı olarak karbondan olduğu için, bilincimize en çok zarar veren veya başka bir tâbir ile, en çok bize acı veren şey ateştir. Onun için, kâfirler ve bilinçsizler için ateş Kur’anda çokça kullanılmıştır.

Fakat helyum ve hidrojenden oluşan güneşteki canlılık ateşten zarar görmediği gibi, bilakis oradaki ateş, nûra ve nûrun temsil ettiği canlılığa destek ve medet verir.

Evet 5 milyon C° sahip olan güneş, bir insan gibi ateşte şarkı söylüyor.

21) “*Manalardan da melekler ve ruhlar yaratılır.*”

Mesela, soyut olan hıyânet manası, o âlemde yılan olarak gözüktür.

Sevgi manası → Çiçek olarak,

Zina eylemi → Alev olarak,

Haram mal → Domuz eti olarak,

Çekiştirme → Çiğ et olarak gözüktür.

Bu misalleri bine kadar çoğaltabiliriz.

22) “*Hem şu perişan bir hane gibi olan dünyadaki hayat şartları o yıldızlarda bulunmuyor.*”

Evet, karbon ve oksijen eksenli canlılık, galiba sadece bizim gezegenimizde var. Fakat bu durum o âlemlerde, başka canlılık şekillerinin olmadığını göstermez.

Eğer dense, melekler ve ruhlar 4 boyutludurlar. Onların 3 boyutlu maddeye ihtiyaçları yok.

Cevaben deriz ki, boyutlar ve varlık katmanları birbirinden tamamen kopuk değiller. Ayrıca yazılım ve bilinç olarak soyut olan melekler ve ruhlar, yine de varlıklarını tamamlamaları için somut ve aktif kürelere ve maddî oluşumlara muhtaçtırlar. Evet hayat hayattır, fakat yine de yapısal farklılıklar vardır.

23) “*Bitki yerine börek, balık yerine baklava yerler...*”

Evet, börek de bir bitki olan buğdaydan ve ıspanaktan oluyor. Ve baklava da balık fiyatına besleyici bir gıdadır. Fakat bu son ikisinde değişik bir yapılanma vardır.

Yani varlık, her yerde aynı varlıktır; hayat her yerde hayattır, birliktir, bilinçtir; sadece yapısal farklılıkları vardır.

Demek köyünden başka yerleri görmeyen dolayısı ile, pâdişâhı ve orduyu inkâr eden bedevî gibi cahilce davranıp, realiteleri inkâr etmememiz lazım.

24) “Bit-tecrübe madde asıl değildir...”

Yani, edilgendir, pasiftir, kırılmaya, dağılmaya elverişlidir. Onun bu durumu, deneylerde de açıkça gözüküyor. Demek, maddeyi madde yapan, ona birlik ve düzen veren, mana ve ruhtur.

Eğer denilse, madem ruh ve mana bu kadar güçlü ve değerlidirler. Neden madde yaratıldı?

El-Cevap: Ruhun ve mananın tekemmülü için... Evet madde Züleyhâ’sı, Yûsuf’a âşıktır. Fakat Yûsuf’u kuyunun derinliklerinden çıkartan ve ona Mısır ülkesinin azizliğini verdiren de Züleyhâ’dır. Fakat, meşru olmak şartı ile...

25) “Madde, yönetici olamaz.”

Yani, işçileri ve parayı, bilginin ve projenin yerine koyan şirketler, batmaya mahkûmdurlar.

26) “Madde, bir köpük ve bir sûrettir.”

Yani kâinat çalkalanmış; yüksek ısılar meydana gelmiş, ondan atomlar ortaya çıkmıştır.

Buradaki *sûret* kelimesinden maksat, mananın somut bir şekli olan fotoğraf demektir. Yoksa Aristo’nun heyulaya karşı kullandığı *sûret* ise, form yani nesnelere, özü ve manası ve ruhu demektir.

27) “Madde, tenteneli bir perdedir.” (Başta geçmiş ve gelecek olmak üzere diğer âlemleri örtüyor.)

Evet bir atomu, bir top kadar büyütsen, elektron ile protonun birbirinden uzaklık oranı İstanbul ile Yalova kadar olur. Ayrıca bu aralarda, saf bilinç ifade eden ve her bir parçası ayrı imzayı gösteren daha nice parçacıklar var.

28) “Eski feylesoflar, her türün bir mâhiyeti, (ortak bilinci ve meleği) var, demişler.”

Evet bu, gerçekten övülecek bir tespittir. Çünkü ekoloji ilminin araştırmalarından çok sonra her türün, evrensel bir bilinci ve değişen hayat şartlarına karşı, o bilinç ile direnmeleri veya değişmeleri ve gelişmeleri var olduğu anlaşıldı.

29) “Bazı feylesoflar da meleklerle *On Akıl* ismini vermişler.”

Bu *On Akıl kavramı*, insanlık düşünce tarihinde epey problem olmuş bir iddiadır.

Benim anladığım kadarı ile, bu feylesoflar, bu kelimededen şunu kastetmişlerdir:

“Kâinatta, *edilgenlik, etkenlik, ilinti, bağlantı, konum, zaman gibi 10 temel bilinç ve yasa var. Maddî dünya onların üzerine yaratılmış ve şekillenmiştir. Ve tasavvuf tâbiri ile, kâinatta, bilinç, mana, birlik, aşk, güzellik gibi, Nûr-u Muhammedî değerleri önce yaratılmışlardır.*”

Her ne ise ikisi de kâinatta, bilinç, hayat ve metafizik yönlendirmenin esas olduğunu gösterir. Hatta İbn-i Rüşd gibi bazı feylesoflar, insanların derin bilinçlerini çalıştırdıklarında, *kâinatın logosu ve mantığı olan Akl-i Faal* ile irtibata geçileceğini ve bu mertebenin de bir nevi peygamberlik olduğunu söylemişler.

Ve manada, fikirde, bilinçte fakir olan materyalist feylesoflar da bu gibi etkinliklere “*Kuvâ-yı Sâriye*” (Kinetik Enerjiler) demişlerdir.

30) “*Kâinatta geçerli olan tabiat yasaları tamamıyla soyut olduklarından, onları temsil eden ruhanî ve melekî güçler olmadan, varlığı yönetemezler.*”

Çünkü saf soyut ve somut yoktur. Ve bu kanunlar, tamamıyla soyutturlar.

Demek, melekler —ki, kelime ve kavram olarak güçlü varlıklar demektirler— Allah’a asla isyan etmezler. Onların iradesi yok gibidir. Demek, ruhlar ve cinler, meleklerle göre bir derece irâde sahibidirler, serbest hareket edebilirler.

Demek, eğer metafizik, yani geçmiş ve gelecek boyutlar inkâr edilmeden, bir hoca çıkıp bitkiler, bulutlar, dağlar, çiçekler birer melektir, dese, yanlış dememiş olur.

Müellif de 2. Şua’da, “*Kâinat bana, büyük ve cismanî bir melek olarak göründü*” diyor.

31) “*Bütün insanlar bir ümmettir, vahye muhataptır. Melekler de bir ümmettirler. Tekvînî vahye muhataptırlar.*”

Birincisi, isyan edebilir. Fakat diğerleri, kerim kullar olduklarından asla isyan etmezler.

32) “*Bu melek bilinci ve varlığı, binlerce defa insanlara gözükmiştir.*”

Eğer biz bu şahitliği inkâr edersek, pozitif bilimlere de inkâr etmemiz gerekir. Çünkü bu olaylar, birer zorunlu ilke ve tespittirler.

Jung gibi, 80 sene maddî ilimlerde çalışan bir pozitivist adam dahi, bu müşâhedeleri inkâr edememiştir. İşi, ayrıca denemek için bütün Afrika ve Hint Bölgeleri’ni yıllarca gezmiştir.

Eğer bu meseleyi Onun terminolojisi ile izah etmeye çalışırsak, teknik olarak şudur:

“*Ekolojik dünyada sonsuz bir bilinç ve şuur olduğu gibi, insanın beyninde de bütün geçmiş ve geleceği içine alacak şekilde bir yazılım ve bilinç vardır, zamanın akması ile çağlar ötesi olaylar arasında da bu şekilde bir bilgi ve bilinç gerçekleşir. Ve insanın duyularına —rüyada olduğu gibi— somut bir kişilik, mesela Hızır, olarak gözükür. Ve bunlar, bu yansımalar maddî dünya kadar, belki daha fazla gerçektirler.*”

33) “Cüz’iyât (bireysel nesnelere) gibi, külliyyâtın da (kollektif tüzel benliklerin ve kişiliklerin de) manevi bir kişilikleri vardır...”

Yani ne kadar data, o kadar bilinç... Ve ne kadar organizasyon, o kadar bilinç ve benlik ve kişilik.

Dolayısı ile bu manada, her devletin, her dağın, her kayanın bir bilinci, bir kişiliği var. Mircea Eliade’nin tesbit ettiği gibi, insan, derin bir bilince sahip ise, bunlarla konuşabilir ve onların selamını alabilir.

Bu külliyyâtın 4 şahsî varlığının ismi şöyledir:

1- **Cebrâil** (Allah’ın sisteminin bilgi işlem ve aktarma memuru.)

2- **Mikâil** (Allah’ın bitkiler ve hayvanlar üzerinde müekkel olan çobanı.) (Müka, ıslık *Îl* de Allah demektir. Dolayısıyla Ona Allah’ın Çobanı dedik.)

3- **Azrâil** (Ruhları koruyan görevli.) *Azra, Koruyan İl* de, *Allah* demektir.

4- **İsrâfil** (Allah’ın, emri ile, kıyametleri ve dirilişleri gerçekleştiren meleği.)

34) “Varlık, birdir ve Bir’e döner. Fakat gelişmek ile manalar üretmek için, ikiye ve ikililiğe, yani dualite ve diyalektiğe, yani kanun-u tegayyür ve tekâmüle girer, görevini bitirir, yine birliğe döner.” (İnce Remizli Bir Nükte’nin özeti.)

İşte Marksist bazı insanlar, gelişmedikleri için bu dualiteyi esas ve gerçek varlık sanıyorlar. Ve akılları gözlerine indigiinden, somut maddeden başka bir şey göremiyorlar.

Ve kalkıp Hz. Ali’yi de kendilerine kıyas ediyorlar. Halbuki, Hz. Ali, tevhidin zirvesinde ve soyut değerleri algılamada o kadar büyük bir makama sahiptir ki, Emevîler’in bütün maddî saltanatlarına beş para değer vermedi.

Ayrıca o büyük manevi önder, metafizik ve manevi âlemleri de fizik dünya kadar açıkça gördüğünden bir rivayete göre: *Gözlerimle görmediğime inanmam*, diyebilmiştir.

Evet onun bu asrı gördüğüne bir delil de, onun, Celcelûtiye ve Ercûze kasideleridir. İsteyen bu iki kapıdan o âlemlere girebilir, Kur’anın binler ayetinde girilebildiği gibi...

Bahaeddin SAĞLAM